

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom: „KOROŠKI SLOVENEK“.
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26

Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Koroški Slovenec, uredništvo, Klagenfurt, Viktringerring 26

**List za politiko,
gospodarstvo in prosveto**

Izhaja vsako sredo. Posamezna štev. 10 Rpf
Stane četrletno: RM 1.—; celoletno: RM 4.—
Za Jugoslavijo
četrletno: Din. 25.—; celoletno: Din. 100.—

† minister Hubert Klausner

V nedeljo zjutraj je na Dunaju nenadno umrl pokrajinski vodja Koroške, minister Hubert Klausner. Dosegel je starost 46 let in si stekel velike zasluge za zmago narodnega socializma v Avstriji in na Koroškem.

Pokojni vodja je bil rojen v Rajblju, dovršil je gimnazijo v Beljaku, služil vojakom in bil na ruski fronti težko ranjen. Leta 1933 je zapustil vojaško službo ter večidel preživel na svojem posestvu v Spodnjem Dobju pri Ločah. 27. maja 1938 ga je kancler Hitler potrdil za pokrajinskega vodjo nar.-soc. stranke na Koroškem, prej že pa je bil imenovan za ministra za politično vzgojo v Vzhodni marki.

Naj bi pust ne bil „pust“!

Pripovedujejo o gospodarju, ki je bil venomer zaskrbljen. Skrbel ga je dom, skrbelo gospodarstvo, skrbeli vaški pripetljaji; radio-aparat in časopis je imel in je iz obeh naravnost duhovito razbiral to, kar naj bi ga še skrbelo. Bodisi v družini ali med sosedi, povsod je kazal resen, strog, zamišljen obraz. Otročad se ga je bala, sosedje pa so mu nadevali priimek „pust“. V njegovi družbi je zamrl vsak smeh, nevesele so bila njegova stara leta in v najstrašnejši skrbi je odšel na oni svet. Še spomin nanj so nekam nevoljno odrivali.

Nekaj sličnega se godi danes v našem podeželju. Vedrega otroštva in preprostega veselja ni več! Z leti, ki so prinesli svobodo, račune in stroje, je legla na ljudstvo tudi neka starost. Starikave poteze se rišejo na obrazih mladega in starega rodu. Naj si je v družini ob domačem ognjišču, naj si je pri vasovanju ali duščenju, na petek ali svetek — povsod kažemo isto resnost, zamišljenost in stari-kavost. Ne znamo se več od srca nasmejati, ne znamo se niti več vedriti.

Ali ni tako pri nas: Kjer je nekoč kraljevala mehka narodna pesem in pela o ljubezni in sreči, zahrešči samo še harmonika. Če danes praznujemo kak vaški ali cerkveni praznik, spremenimo le še obleko, obrazi pa ostanejo vsakdanji kot ob delavnikih. V kratkočasu nekdanjih dni so se rodile stotere pravljice in pripovedke, danes jih nadomešča takozvana visoka politika. Dostikrat prezremo družino in vas, pa tratimo čas z vednim ugibanjem, kaj vse se v naslednjih dneh in mesecih lahko pripeti na evropski in svetovni pozornici. — Res je, da v tem pogledu tudi drugod ni nič drugače. Tudi v mestu se največ ugiba in politizira. Dežela pa misli vse preveč s srcem in je preradodarna s svojimi čustvi. Skoro bi dejali: bilo bi bolj prav, če bi štedili z našim sočustvovanjem, z našimi simpatijami in nagnjenji do velikega sveta, segajočega k nam po tisočih izumih modernega veka. Razumu bi morali dati več besede, kadar gre za zemljo in narode, katerih ne vidimo. Saj je veliki svet in ves njegov razvoj koncem konca v božjih rokah in kar Bog stori, vse prav stori. Brez Njegove volje ne bi niti največji človek na svetu mogel migniti z mezincem. — Še za našo narodno bodočnost in usodo nas je strah. Še tod naj bi vodili dobro ekonomijo našega notranjega razpoloženja. Naš narod in naša družina sta po značajnosti, delavnosti in osebnem pogumu članov na skalnatih temeljih, katerih ne bo premaknil nihče na svetu. Le prebogostu so trenutne slike, ki jih imamo pred očmi, samo utvara in jih razblini že naslednji trenutek.

Vzemimo iz pusta, kar je v njem hvalevrednega! Veliki Cankar je govoril o Slovencih, ki so veseli ljudje in pri njih pesem ne zamre. Kadar nas tarejo skrbi za usodo naših družin in našega naroda, naj nas razum vodi v globine vsega žitja in bitja in nam razgrne edino resnično kraljestvo

ljubezni in pravice, v katerih je edina sreča in uteha. Tedaj se bo v naša srca vselil notranji mir in bo v naših dušah upostavljeno ravnotežje skriv-

nostnih sil. Potem bo med nami spet dovolj srčne vedrine in preprostega otroštva, potem bo spet kraljeval veseli smeh in pust ne bo več „pust“.

Umrli je poglavar katoliške Cerkve.

V petek 10. t. m. zjutraj je umrl sveti oče papež Pij XI. Še tik pred smrtjo je prišel zadnjič k zavesti in umirajoč zašepetal besede: „Mir, mir, o Jezus!“, nakar je življenje velikega pokojnika ugasnilo.

Sv. oče Pij XI. je bil sin milanskega tkalskega obrtnika in mu je bilo ime Ahil Ratti. V 22. letu je bil posvečen za duhovnika ter je postal profesor na nižjem semenišču v Milanu. Knjige in planine so bile njegovo mlado veselje. Leta 1914 je postal vodja slavne Vatikanske knjižnice. Papež Benedikt XV. ga je nato poslal za apostolskega vizitatorja na Poljsko in ga pozneje imenoval za nuncijski v Varšavi. Leta 1921 je postal milanski nadškof, v naslednjem letu pa so ga kardinali izvolili za naslednika papeža Benedikta XV. Kot poglavar vesoljne Cerkve si je izbral ime Pija XI., njegovo geslo je postalo: Kristusov mir v Kristusovem kraljestvu. Prvo njegovo veliko delo je bil sporazum med Cerkvijo in Italijo, ki je priznal vatikansko ozemlje kot samostojno vladavino. Sle-

dila je vrsta pogodb z drugimi državami. V svojih velikih pismih vernikom je zagovarjal svetost katoliškega zakona in zakonskega življenja, dal je smernice za ureditev družbenega in gospodarskega življenja, največ svojih sil pa je posvetil katoliški akciji, tej organizirani obnovi verskega življenja.

Smrt Pija XI. je zaostavila v vsem svetu izreden utis. Vse države brez izjeme so izrazile svoje sožalje, v cerkvah pa so se opravili spominski obredi za velikim pokojnikom. Ogromne množice so molile pred mrtvaškim odrom za rajnega dušni blagor.

Volitev novega papeža.

V prihodnjem tednu se sestane takozvani konklave, t. j. zbor vseh kardinalov, katerih je 62. Za izvolitev sta potrebni dve tretjini vseh glasov. Po izvolitvi naznani zastopnik kardinalskega zbora vsem vernikom celega sveta: Spet imamo očeta!

Notranje-politični preokret v Jugoslaviji.

Začetkom minulega tedna je dobila Jugoslavija novo vlado. Sestavit jo je dosedanji minister za socialno politiko Dragiša Cvetković, ki je bil obenem s slovenskima in muslimanskima ministroma odstopil, češ, da je treba rešiti hrvatsko vprašanje. Novi vladi načeljuje Dragiša Cvetković, ki vodi hkrati notranje ministrstvo, minister za zunanjo politiko pa je postal dosedanji jugoslovanski poslanik v Berlinu Cincar-Marković. Prosveto upravlja odsej skupščinski predsednik Stevan Čirič. Nadalje so v vladi poleg dveh Slovencev — dr. Kreka in Snoja — še vodja muslimanov Spaho, Hrvat Ružič i. dr.

Jugoslovanska notranja politika je z novo vlado dozorela za svoje glavno vprašanje: **dokončna ureditev sožitja Srbov, Hrvatov in Slovencev.**

Hrvati pod vodstvom dr. Mačka so naglasili, da hočejo novo vlado podpirati. Od nje zahtevajo, naj popravi krivice prejšnjih režimov in ustvari dobro razpoloženje med hrvatskim ljudstvom, nakar naj sledijo pogajanja o končno-veljavni ureditvi. Tega dela se je vlada tudi že lotila. Pri reševanju težke naloge spremljajo Jugoslavijo simpatije vsega naklonjenega ji sveta in ne najzadnje iskrene želje njenih narodnih manjšin, da bi utrjena na znotraj množila svoj veliki ugled na zunaj.

Zunanje-politično nova vlada ne pomeni nikake spremembe. Novi minister za zunanje zadeve, Cincar-Marković, slovi kot spreten diplomat. Ob njegovem odhodu iz Berlina sta se od njega poslovila kancler Adolf Hitler in feldmaršal Göring.

Roosevelt grozi — minister Hess odgovarja.

Minuli teden se je kmalu po Hitlerjevem govoru oglasil severnoameriški predsednik Roosevelt in je razlagal, da bi bile v slučaju vojne v Evropi ameriške meje ob Renu. Amerika mora podpreti Anglijo in Francijo, sicer pride po zlomu obeh demokratičnih velesil tudi sama na vrsto. S Tihega morja preži nanjo Japonska, od vzhoda jo ogrožajo totalitarne evropske države. — Na Rooseveltova izvajanja je odgovoril minister Hess, ki je povodom otvoritve največje evropske nasebine — štela bo 4500 novih domov in bo na njej lahko živelo 20.000 oseb — izrazil svoje začudenje nad Rooseveltovimi izpadi ter poudaril, da je nemška zahodna meja tako trdna, da je ne bo prestopil noben tuj vojak. Nemški narod ne hujska proti tujim narodom, marveč želi živeti v znamenju blaginje in miru.

V Španiji se bliža konec vojne.

Po zasedbi Barcelone general Franco naglo napreduje. Njegove čete so zasedle še zadnje večje katalonsko mesto Geronu in razkropile rdečo katalonsko fronto. Rdeči bežijo v trumah preko državne meje v Francijo, med begunci so tudi bivši ministri in sam predsednik republikanske Španije Azana. Naraščajoče število beguncev dela Franciji velike preglavice. Valencija in Madrid se pripravljata na zadnji odpor. Ob vsej sedanji meji bodo zgradili pas utrd, globok več metrov. Baje so hkrati v teku mirovna pogajanja, ki naj

bi omogočila miren zaključek usodne vojne. Francija ima s priznanjem generala Franca možnost, da zaključek posepi.

V Angliji pa atentati.

Vsa londonska policija je na nogah. Irska republikanska armada je namreč zahtevala od angleške vlade, naj odstrani angleške čete iz severne Irske. Ker vlada ni odgovorila, je pričela z bombnimi atentati na javna londonska poslopja. Atentatorji se spretno skrivajo, v javnosti pa narašča razburjenje.

Med našo državo in Poljsko se bodo pričela manjšinska pogajanja. Povod zanje so dali neprijetni pripetljaji na Poljskem in v Nemčiji. Poljska delegacija dospe te dni v Berlin in bo skušala položaj poljskih manjšin v Nemčiji in nemških na Poljskem dokončno urediti.

O Jugoslovanih na Madžarskem piše novosadski „Dan“, da jih je okoli 165.000, bodisi Srbov, Hrvatov ali Slovencev. Srbi imajo 18 verskih šol, v hrvaških šolah govori madžarski učitelji samo v prvih mesecih v hrvaškem narečju in preide nato v samo madžarščino, Slovenci pa nimajo niti enega razreda v materinskem jeziku niti enega učitelja in nobenega lista. Zato pa imajo Madžari v Jugoslaviji 621 ljudskih šol z madžarskim učnim jezikom, svoji gimnaziji in svoje učiteljske. Izdajajo dnevnik in 20 tednikov ter imajo 124 društev. List dostavlja: „Naj nam Evropa dopusti vsaj to, da spoštujemo svojo kri. Naj naš življenjski onstran meje dobi vsaj tisto, kolikor smo mi barbari že dali tujim manjšinam v Jugoslaviji.“

Rumunija in Madžarska se zblížujeta. V Beogradu je bival minul teden rumunski zunanji minister Gafencu ter imel z dr. Stojadinovičem več sestankov, o katerih pravi uradno poročilo, da so ugotovili tesno povezanost obeh držav in bili navdahnjeni z željo, da z vsemi ostalimi državami, v prvi vrsti s sosednimi, ustvarita in vzdržujeta mir in sodelovanje. Medtem je Rumunija madžarski manjšini vnovič zajamčila njene pravice in ustanovila poseben urad, ki naj nadzira izvedbo zakonitih odločil. Manjšina je organizirana v enotni madžarski stranki, s čemer ima možnost neoviranega kulturnega, gospodarskega in socialnega razvoja. Ti predpogoji dajejo nado, da bosta Rumunija in Madžarska prav kmalu sklenili prijateljsko pogodbo.

Tudi Bolgarija priglaja svoje zahteve po reviziji meja. V Rimu se je mudil minule dni kralj Boris. Njegovo bivanje v prestolici fašizma in še prihod rumunskega zunanjega ministra v Beograd tolmačijo kot pričetek vprašanja revizije rumunsko-bolgarskih meja. S svetovno vojno je Bolgarija morala odstopiti Rumuniji tudi rodovitno Dobrudžo. Pozabiti je seve ni mogla do danes, ker je večinoma poseljena z bolgarskim življem. Danes upa, da bo po naklonjenosti velesil in svojih sosed mirnim potom nekdanje ozemlje spet pridobila, s čimer bi mir na Balkanu bil postavljen na najsolidnejšo podlago.

Rdeče mučilnice. Nekateri francoski listi podajajo utise svojih dopisnikov iz jetnišnic republikanskih Špancev. Le-ti so izumili prave mučilnice, v katerih naj bi prisilili uporne k izjavam in popustljivosti. Jetniške celice, ki so jih obiskali francoski dopisniki, so bile zeleno-modro prepleskane in z močno lesketajočimi risbami „okrašene“. Tla tvorijo ostro kamenje, spalna deska je postлана z ostricami. Na jetnike je bil nastavljen močan žaromet, ki je povzročal pri jetnikih nervoznost in končno blaznost. Po celicah so ležale verige, biči, stiskalnice in še posebne klešče, s katerimi so drobili spodnjo čeljust. — Te mučilnice je zamoglo iznajti in zamisliti samo satansko sovraštvo.

Politični drobiž. Državni delovni vodja dr. Ley se je podal v London. — 24. t. m. odpotuje italijanski zunanji minister Ciano v Varšavo. — Na belgijskega min. predsednika je bil izvršen atentat, ki ima politično ozadje. Predsednik je ostal nepoškodovan. — Jugoslavija in Rumunija sta se domenili, da zgradita moderno cesto od Jadrana do Črnega morja. — Sovjetska Rusija je odpoklicala svojega poslanika v Budimpešti, nakar je odpotoval tudi madžarski poslanik v Moskvi. — Anglija bo dovolila Kitajski novo posojilo. — Vlada Podkarpatske Rusije je dovolila svojim Nemcem ustanovitev nar.-soc. stranke. — V Londonu se pričena palestinska konferenca, ki naj razreši spor med Arabci in židi. Baje bo dosežen sporazum z razdelitvijo Palestine v židovski in arabski del. — Med Anglijo in Rusijo so v teku pogajanja za medsebojno zblížanje. — Na dvoru albanskega kralja pričakujejo rojstvo prvega kraljevega potomca. — Japonski general Ando je pozval kitajskega maršala Čangkajška na dvoboj, a je ostal brez odgovora. — 10. marca bo v Moskvi zborovala komunistična internacionala. — Amerika je prodala Angliji in Franciji novih 1000 letal. — Francoska poslanska zbornica je stavila vladi zahtevo, da ne sme odstopiti niti koščka franco-

ske zemlje drugi državi. — V daljšem govoru je min. preds. Chamberlain naglasil, da stoji angleška vojska Franciji v slučaju napada ob strani. — Italija odpravlja v Libijo in Tripolis 60.000 vojakov. Medtem so se pričeli razgovori z Francijo o italijanskih ugodnostih na francoski železnici od Džibuti v osrčje italijanske Abesinije. — Japonci so zasedli južnokitajski otok Hainan, ki leži nasproti francoski Indokini. Zasedba je posebno Francijo razburila. — Belgijska vlada je odstopila. Dosedanji min. predsednik sestavlja novo. — V Podkarpatski Rusiji so bile v nedeljo volitve v prvo ukrajinsko skupščino. Vložena je bila samo lista ukrajinske nacionalne zveze. — V Francijo je prišlo nad stotisoč španskih beguncev. Še več pa se jih je prijavilo nacionalnim četam. — Anglija vodi z Rumunijo trgovinska pogajanja.

„Koroški Slovenci v Veliki Nemčiji.“

Op. ur. V mesečniku „Volksstum im Südoosten“, glasilo bivše Südmarke, priobčuje v januarški številki dež. svetnik g. Maier-Kaibitsch pod gornjim naslovom članek sledeče vsebine:

„Ljubljanski ‚Slovenec‘ z dne 24. decembra 1938 spet enkrat trdi, da živi na Koroškem 100.000 in onstran Prekmurja ob Rabi 20.000 Slovencev. Če bi ta pisec ljubljanskega ‚Slovenca‘ teh 100.000 koroških Slovencev iskal, bi doživel veliko razočaranje. Naštel bi komaj polovico od 100.000, če bi štel na Koroškem vse žive, ki ne razumejo samo nemškega, marveč tudi vindišarsko narečje. Če bi preiskaval naziranje teh približno 50.000 dvojezičnih Korošcev, bi prišel do zaključka, da bi mogli Korošci, ki se čutijo iz svobodnega priznanja za Slovence, graditi komaj kako mesto z 10.000 prebivalci. Nedvomno bi bilo ravno s stališča Slovencev pametnejše in pravilnejše, če bi ostali pri resnici in ne navajali izmišljenih števil, ker se ne pride daleč na ta način in se ne smatra prereno. Predvsem ni izkazana tem par tisočim Slovencev na Koroškem nikakva usluga, če se njihovo število iz polne domišljije podesetori, kajti s tem se ustvari samo močan odpor proti vsemu slovenskemu ravno pri onih, katere bi v Ljubljani še radi šteli za Slovence. Kar se pa tiče Slovencev, ki se k narodnosti priznavajo, je baš v Veliki Nemčiji poskrbljeno za to, da se lahko v vsakem oziru udeležujejo, kakor odgovarja njihovem priznanju k slovenski narodnosti. Slovenska prosvetna zveza, ki skrbi za te zavedne Slovence, izdaja brez prestanka slovenski tednik, katerega pisave ne moremo imenovati vedno lojalne. Tod se postopa z obzirnostjo, kakršne ne najdemo v nobeni drugi državi. Slovenski prosvetni zvezi se je poleg tega dovolilo, da izdaja celo nov mladinski list ‚Mladi Korotan‘. Kulturna društva Slovencev in njihove gospodarske organizacije so ostale popolnoma nedotaknjene, tudi v času nove ureditve društvenega življenja v Vzhodni marki. Tudi sedaj lahko v vsakem oziru svobodno delujejo in živijo svoje posebno življenje, ne da bi se brigale za stranko in njene skupine, ter se udeležujejo s prireditvami, društvenimi sestanki, pevskimi nastopi, tečaji, zborovanji, izleti itd. Tudi slovenske posojilnice tvorijo prej ko slej svojo posebno združeno zvezo, ki deluje brez vsake organizatorične zveze z nemškim združenstvom. V cerkvah se sliši prej ko slej samo slo-

venska božja služba, veroučitelj poučuje prej ko slej samo slovensko maloštevilne slovenske otroke, ne da bi se brigal za želje nemško mislečih. Slovenska prosvetna zveza celotne svoje taktike ni spremenila, njeni zastopniki sedijo prej ko slej neovirani v javnih službah, da sicer najdejo besede kritike, nikdar pa priznanja ali pritrdila za veliko nemško državo.

V dvojezičnem ozemlju Koroške pa se medtem pripravljajo močna sprememba. Medtem ko pod sistemsko vlado priznanje k nemštvu ni bilo dobrodošlo, in so ga celo ovirali — bila je ravno Slovenska prosvetna zveza, ki je v prvi vrsti v zvezi z domovinsko fronto žigosala vse Nemce in nemško misleče kot nevarne izdajalce domovine in nacije — se sedaj tudi slovensko govoreči Korošci v pretežnem številu odkrito, svobodno in samozavestno priznavajo k nemštvu in zahtevajo nemški pouk v šolah. Če bi pisec ljubljanskega ‚Slovenca‘ obiskal vse južnokoroške šole, vprašal za vzgojo merodajne stariše po njihovi volji, ali želijo nemški ali slovenski pouk, bi moral ugotoviti žalostno dejstvo, da bi preostal komaj tucat dvojezičnih šol, v katerih želi manjšina starišev tudi slovenski učni jezik v najnižjih razredih! To je resnični položaj in Slovenci, ti v Slovenski prosvetni zvezi v Celovcu in predvsem oni okoli ljubljanskega ‚Slovenca‘, Kuhar, Fellacher itd., bi storili prav, če bi razmere na Koroškem videli, kakršne so v resnici.“

Domače novice

Prepoved gospodinjskih tečajev S. P. Z.

Slovenska prosvetna zveza je v novembru minulega leta na zahtevo dež. šolskega sveta predložila spored nameravanih kmetijsko-gospodinjskih tečajev in sprejela še v istem mesecu obvestilo, da je šolska oblast tečaje vzela na znanje. Prvi javljenih tečajev — v Dobrli vesi — je vsled tehničnih zaprek odpadel, drugi — v Škofičah — je bil vsled motenja miru prepovedan, predvidena sta bila nato še tečaja na Kostanjah in v Št. Vidu. Slovenska prosvetna zveza pa je bila minuli teden po dež. šolskem svetu obveščena, da ji je odslej prirejanje slovenskih tečajev prepovedano. Tozadevni odlok navaja:

Deželni šolski svet za Koroško.

Štev. 1.493/1939 od 4. 2. 39.

Odlok.

Z odlokom od 26. novembra 1936, št. 86.298-II, je dež. vlada vzela na znanje, da prireja Slovenska prosvetna zveza za Koroško v Celovcu v jezikovno mešanem ozemlju Koroške pod vodstvom zasebne učiteljice Ljudmile Hartmannove zasebne kuhinjske in gospodinjske tečaje, trajajoče 6 do 10 tednov.

Ker je v svrhe pravilne izvedbe štiriletke v področju ljudske prehrane prevzela vodstvo zasebnih kuhinjskih tečajev državna kmečka organizacija in jih le-ta bodisi sama prireja bodisi na od nje odobrene tečaje odreja strokovne učiteljice, razveljavljam zgoraj navedeni odlok in vse ukrepe, ki so izšli na podlagi tega odloka.

Zasebni kuharski in gospodinjski tečaji Slovenske prosvetne zveze v Celovcu se torej ne smejo

Podlistek

Svetozár Hurban Vajanský: Fran Albrecht:
Leteče sence.

Povest iz življenja slovaškega ljudstva.
(4. nadaljevanje.)

In — čudo — vzlic svoji silni naklonjenosti se ji ni znal približati. Ona se ga ni izogibala, a odbijala ga je z visokostjo svoje narave. Česar ne razumemo, tega se varujemo. Že dve leti je Evgen tihí gost pri Jablonskih in še ni izpregovoril z Adelo odkrite besede. Kako svobodno, prijateljsko se je umel razgovarjati z Elo!

Ni prva noč, ko tako blodi. Kadarkoli ga je dušila samota in grizla bol, je vstal, in pogled na streho, pod katero biva zagonetna vila, je upokojil njegovo razpaljeno grud. Zjutraj seveda je zavrela v njem kri, kipel je srda nad svojim početjem.

Zalajali so psi v bližnji vasi, odzval se jim je priklenjen pes na dvorišču Jablonskega. Strahotno in tesnobno je odmevalo njih lajanje ob gorske strani.

Evgen je gledal na krajnje okno, čigar gornji del je zakrivala mlada, visokorasla akacija. Sence drobnih, redkih listov so padale po deščicah oboknic.

Okno je zaropotalo, zavzenelo. Levo krilo se je odprlo.

V fantastičnem mesečnem svitu se je pojavilo belo lice, zasenčeno z oblakom prsto razčesanih las. To je bil krasni profil Adelinega obraza; to njena razgaljena bela ramena. Že sta izginila lice in rama, okno je ostalo odprto.

Na vrtu je zaškripal pesek pod opreznim korakom. Iz sence lip je stopil možki. V Evgenovih prsih je pričelo srce glasno utripati. Mrzel hlad mu je objel prsi, razširil se mu je po udih, le glava je žarela v plamenu, v ušesih mu je bila žila. Zdelo se je, da mu bo curek krvi brizgnil iz ušes! Jedva je dihal. Mož na vrtu je obstal, razgledal se naokrog. Evgen se je zazdelo, da je spoznal postavo Hermana Baura.

„Romeo in Julija,“ je zašepetal in sam pal v vlogo Othella. Same so se mu skrčile pesti.

Čudno, postava ni šla k oknu, marveč se je izgubila v senci lip. Za oknom se je spet zalesketala rama — okno se je zaprlo. „Kdo bi to bil, ki blodi po vrtu?“ se je vprašal Evgen. „Nemara kak tat, morda požigalec?“ Skril se je za plot in poslušal. Začul se je šelest trave, nato topot skoka. Na ograji, nedaleč od Evgena, se je zasvetilo dvoje rok, potem je pokukala glava. Z lahkim, prožnim skokom se je prevrgel neznanec čez ograjo.

„Kdo je?“ je zaklical s pridušenim glasom Evgen, pripravljen, da se liki tiger skokoma vrže nanj, ki je vdrl sem notri.

Neznanec se je ozrl in tiho obstal.

„Tudi jaz imam pravico vprašati, kdo je?“ se je odzval melodičen, pojoč glas.

Evgen je osupnil. Stopil je bliže. Zagledal je mladega, visokega fanta. Odkrito, belo lice je osvetljeval mesec.

„Dober večer, gospod Dušan!“ je s tihim smehom rekel neznanec. „To je, bogme, čudno srečanje po treh letih! Saj me že več ne poznate. Miloslav Holan, vaš rojak — kakor vidite, romantik!“

„Milko, kje pa ste se vzeli?“

„Aj, romantične muhe! Nocoj sem posetil torišče svojih otroških iger. Večer je krasen, škoda, da bi človek spal. A stari špekulant bi me komaj trpel v svojem parku podnevi. Tudi tetkama nočem biti nadležen. Pa vendar sem te srčkane njihove hčerke prenašal čez potok in jih učil natikati črvičke na trnke. Zazdelo se mi je, da je zabrnelo okno. Hop, čez potok! In tu najdem vas. Vas tudi goni romantika?“

„Ne, ne, Miloš! Tudi mene je presenetil žvenket okna kakor vas!“

„No, morda je krasni Adeli zatehlo. Ali je pač še tako krasna, kot je bila pred tremi leti?“

„Jako zala! Pa kaj za to! Za nas, brat moj, ne cveto take rože.“

„Kaj me briga! Za nas ne cveto prazni klinci in lopuh v mlaki!“

„Zbogom!“

„Do svidenja!“

(Dalje sledi.)

več vršiti. Vsaka kršitev bi bila postavno kaznovana.

Pravna sredstva: Proti odloku je glasom § 63, odst. 5 splošnega upravnega zakona BGBL. Nr. 274/1925 dovoljen priziv, ki mora biti vložen v teku 2 tednov pri dež. šolskem svetu v Celovcu pismenim ali brzozavnim potom, ki pa ne pomeni odloga prepovedi.

Utemeljitev: Z ozirom na odredbe poverjenika za štiriletko je prirejanje zasebnih gospodinskih tečajev v svrhe vežbe šolidrastnih deklet in žen v pripravi vsakovrstnih jedil pridržano državni kmečki organizaciji, ki pritegne k vodstvu takih tečajev in pouku strokovne učne moči, katere poznajo nalogo štiriletke v področju ljudske prehrane in se o tozadevnih novih odredbah stalno obveščajo.

Torej more zasebne kuharske tečaje odslej prirejati samo državna kmečka organizacija in njene podorganizacije ali jih voditi samo učiteljice, ki so od državne kmečke organizacije za to poverjene. Zasebnih kuhinjskih tečajev, ki ne izpolnijo teh predpogojev, oblast odslej ne jemlje več na znanje. V kolikor bi se njihovo prirejanje utemeljevalo s prejšnjimi odloki, so ti razveljavljeni. Pri tem položaju je bilo treba svoječasno dovoljenje Slovenske prosvetne zveze razveljaviti.

Odlok se odpošlje: Slovenski prosvetni zvezi v Celovcu,

nadalje v vednost in navodilo:

deželni svetom v Celovcu, Velikovcu, Beljaku, in Šmohorju,

na znanje:

dež. glavarstvu, tajni državni policiji in deželni kmečki organizaciji Südmark v Gradcu.

Predsednik:

Pawlovski e. h.

Iz povpraševanj minulega tedna smo posneli izredno zanimanje naročnikov in prijateljev za naš tednik. Naj so bralci uverjeni, da je nered pri izhajanju našega glasila za uredništvo in upravo najmanj prijeten. Z njimi hočemo sedaj vedeti še mi v Celovcu, kako zelo je naš „Koroški Slovenec“ povezan s slovensko narodno družino. To bodi nam in njim v zadoščenje!

Ljudsko štetje. Nekateri listi so prinesli vest, da bo dne 17. majnika t. l. v vsej državi ljudsko štetje. Navesti bo treba poleg drugega tudi poklic ter narodno pripadnost.

Letnik 1913 in letnik 1919 (osebe, rojene od 1. januarja do 31. avgusta) sta klicana v šmohorskem okraju k naborom v času od 16. do 20. februarja.

Iz nadzorstva in načelstva Spodnjekoroške mlekarne so črtani sledeči člani: Herman Gruber, inž. Hugo Ruess, Kristijan Adlassnig, Fric Kordes, Jožef Kropf in inž. Rainer. — Novi načelnik zadruge je posestnik Hans Gruber, mlekarno vodi Walter Herburger.

Dve novi šoli v slovenskem ozemlju. Nar. soc. učiteljska zveza gradi na Koroškem dve novi šoli in sicer v Selah-Kotu in v Beli. Šola v Kotu bo zgrajena v alpskem slogu, imela bo svoje igrišče in kopalnišče ter jedilnico s kuhinjo. — Belska šola pa bo baje postavljena blizu znanega Gross-ovega zdravilišča. Šoli bosta imenovani po prvem vodji nar. soc. učiteljstva Hansu Schemmu.

Število avtomobilov narašča. Motorizacija prometa vidno napreduje. To dokazuje poleg drugega tudi stalni porast novih avtomobilskih prijav v Vzhodni marki. Samo v času od maja do novembra minulega leta je bilo skupno na novo prijavljenih 15.799 motornih vozil in od teh 5769 osebnih ter 1070 tovornih avtomobilov. Posebno dobro gredo v trgovini z motorji mali vozovi. Nenavadno napredovanje ima svoje vzroke v silni poživitvi gospodarstva in še v razširjenju trga avto-tovarn iz bivšega rajha.

Prenakazovanje denarja v Jugoslavijo je z najnovejšo devizno odredbo pod gotovimi pogoji zopet možno. S prenakazitvijo pa se ne sme plačevati blago (tudi ne listi, razven društveni listi, če se naročnina pobira s članskim prispevkom) in se ne smejo podpirati osebe, izvemši prvih sorodnikov (starišev, otrok, deda in babice, vnukov, bratov in sester ter zakonskega druga, če se stalno nahajajo v inozemstvu). Ni dovoljeno prenakazovati denarja za kritje obresti, najemnine in dolgov, nastalih pred 23. marcem 1938. Na podlagi potnega lista in inozemske nakaznice se sme mesečno prenakazati 10 mark, kar odgovarja po uradnem tečaju 170 dinarjem. Poleg že navedenih podpor prvim sorodnikom sme denar služiti kritju pristojbin za nabavo osebnih listin (rojstnih in krstnih listov, domovnic i. dr.), članskih prispevkov, zdravniških honorarjev, sodnijskih pristojbin, špedicijskih stroškov, stroškov za

olepšavanje grobov. Podrobnosti poizvejo zainteresenti pri poštinih uradih, kjer podpišejo tudi posebno devizno-pravno izjavo, da služi denar resnično samo navedenim svrham.

V Ljubljani je umrl skopljski škof dr. Janez Gnidovec. Njegova življenjska pot je bila pot svetega moža. Pred vojno je poučeval na šentvidski gimnaziji pri Ljubljani ter postal ravnatelj tega prvega slovenskega gimnazijskega zavoda. Leta 1919 je stopil v misijonsko družbo lazaristov ter bil leta 1924 imenovan za škofa v Skoplju. Bil je nenavadno svet in dober mož, mnogo je molil in se postil, svoje imetje pa delil ubožcem. Bil je pravi apostol na jugoslovanskem jugu. Ljubljana mu je priredila veličastno zadnjo pot.

Eberndori — Dobla ves. Pred tedni smo izgubili občje priljubljenega gospodarja in očeta Antona Sienčnika, pd. Bolta. Rajni je dosegel starost 72 let. Bil je vsikdar zvest sin svojega naroda, rad je prebiral slovenske knjige — bil je ves čas ud družbe sv. Mohorja — ter naročal slovenske liste. Kot gospodar se je lahko ponašal z večšo izkušnjo in stvarnim znanjem, še v čebelarstvu se je z uspehom udeleževal. Za njim žalujejo žena in dva odrasla otroka. Izrekamo jim naše sožalje, Boltovemu očetu pa želimo večni mir! — Naš prosvetni dom nekam sameva in predvsem okoliško ljudstvo vprašuje, kedaj ga bo društvo spet povabilo na kako prireditve. Naši idealni društveniki ga gotovo ne bodo pustili predolgo čakati.

Cesto je zasulo. (Rechberg — Reberca.) Dne 31. p. m. bi se bila na cesti med Miklavčevim in Reberco zgodila domala velika nesreča. Velikovski prometni avtobus je ravno vozil po cesti, ko se vsuje z hriba plast kamenja in zemlje ter voz poškoduje in ustavi. Oseba ni bila k sreči nobena poškodovana, promet pa je bil več dni ustavljen.

Eisenkappel — Železna Kapla. (Tatvina.) Trgovino Wiltschek so v noči na 1. februar obiskali zlikovci — še povrh v ženskih krilih. Podnevi so se skrili v trgovini, v noči se splazili v skladišče ter iz nekega skritega kotička odnesli 2250 mark, 17 dinarjev in še hranilno knjižico, glasečo se na 47.000 dinarjev. Očitno je bilo, da so mogli biti samo domači ljudje in že dan navrh je orožništvo prijelo tatici Hildo Edlacher, služkinjo okradenega trgovca, ter najemnico Ano Kreulitsch. Priznali sta tatvino ter navedli skrivališče, kjer so našli ukradene svote. Nahajata se sedaj pod ključem.

Smrtna nesreča. (St. Margarethen i. R. — Šmarjeta v Rožu.) V soboto 4. t. m. se je pri nas zgodila velika nesreča. Karl Kraiger, pd. Čačofov je vozil hlode. Na strmi poti se nenadno prevrže voz in pokoplje pod seboj voznika. Hlodi so nesrečnika pri priči zadržali, izpod bremena so ga potegnili mrtvega. Pogreba se je udeležilo veliko število domačega ljudstva. Rajni zapušča mlado vdovo in otroka, s Čačofovimi sočustvuje vsa okolica. Bodi mu večni mir!

Večni mu mir! V Šentjakobu v Rožu je dne 6. t. m. umrl pd. Donižev oče. Veliko je rajni trpel v svojem življenju in spravljen z Bogom je odšel na oni svet. Narodno ni stal v naših vrstah, a je posebno v zadnjih letih kazal veliko razumevanje za mirno sožitje. Na zadnji poti ga je spremljala nemška požarna bramba z godbo in veliko število gospodarjev.

Koroški drobiž. Od 17. do 19. februarja se vršijo pri Beljaku zimsko-športne igre narodno-socialističnih skupin. Prijavljenih je že nad 1400 tekmovalcev. — Dež. glavar-namestnik Pawlovsky po prestani bolezni spet uraduje. — Povodom šestletnice prevzema oblasti po narodnem socializmu so bili odlikovani tudi štirje koroški narodno-socialistični prvaki z zlatimi medaljami. Istočasno je napredovalo večje število funkcionarjev v nar. soc. skupinah. — Tudi v wolfsberškem okraju so od 16. februarja do 2. marca nabori letnikov 1913 in 1919. — Neznanci so vlomili v skladišče celovške NSV in odnesli blaga v vrednosti 500 mark. — Predzadnje nedeljo je nabirala prispevke policija in samo v naši deželi nabrala 70.000 mark, kar je doslej najvišja svota. — V nedeljo so nabirali za zimsko akcijo člani stranke. — Državni delovni minister je dovolil 1 milijon mark za stanovanja neoženjenih poljedelskih in gozdarskih delavcev. Najvišja podpora znaša 300 mark, popravila ali izgraditve stanovanj morajo biti gotove vsaj do 30. septembra. — Na Kostanjah se je 5. t. m. pričel nemški kuhinjski tečaj. — V Spittalu ob Dravi je nek angleški inženjer zabol 21letno kmečko dekle, ki je prej služilo v An-

gliji. — V Celovcu so ustanovili „družbo za pospeševanje koroških umetnosti“. Hkrati so bile razpisane nagrade za najboljše koroško literarno delo. — Medgorje so dobile svojo telefonsko zvezo preko Grabštanja. Medgorski posestniki pa imajo velike križe s konji, ki bolehajo na raznih boleznih. — Možje, ki so odslužili 3 leta vojaške službe in niso stari preko 35 let, lahko vstopijo v obmejno carinsko službo. Prošnje vložijo na carinski urad svoje občine. — V času od februarja do maja t. l. se vršijo okrožni kmečki dnevi, katere bo zaključil veliki pokrajinski kmečki dan. Prvi kmečki dan je bil minul teden v Št. Vidu ob Glini. — V Rutah pri Hodišah si je petletno dekletce posestnika Schöttla pri igranju zlomilo nogo in so revco prepeljali v bolnico. — Na podkorenski cesti se je ponesrečil 39letni delavec Hanto. Hlod mu je stisnil prsni koš ter polomil več reber. — Pri Velikovcu se je ponesrečil 34letni delavec Karl Nograšek. Pri padcu si je zlomil nogo. — Davčne izjave za dohodninski, korporacijski in obrtni davek je vložiti vsaj do konca meseca. — Za župana v Selah je bil imenovan posestnik Janez Falle.

Naša prosveta

Zakopani zakladi.

Nenavadna je prirodna inteligenca našega ljudstva. Fantè, ki razven društvenega odra svoje fare še ni videl nobenega kosa žive dramatike, se vsede in napiše igro s prizori in dejanjem, da bi pri mnogih mestih zastrmel nad drznim početjem sam slavni Šekspir. Drugemu se vsipajo čustva in misli, da napolni z bolj in manj dobrimi verzi cele tri knjige. Nedavno mi predložijo delce slikarja-diletanta, iz katerega vpije vsa živa, barvana narava njegovega okolja. V Celovcu živi starček-slikar, čigar barvni kompoziciji bi se čudila slovenska umetnika Kralj in Gaspari. Cela vrsta jih je med nami, ki se igrajo z melodijami, duri in moli, da bi očarali profesorja akademske glasbe. So drugi z nastopom, da bi se jim divili visoki diplomati, so govorniki, tekmujoči s slavnim Ciceronom, pripovedniku, kosajoči se z Žilvernem, družabniki in šaljivci, da bi spravil v zadrego slavne pariške konferansjeje, igralci in igralke, da bi jim ploskala še gospod Levar in gospa Nablocka, slavna člana ljubljanskega teatra.

Smo kakor začaran narod. Vse bi lahko imeli: znanstvenike, pisatelje, pesnike, slikarje, kompoziste, operne pevce in dramske igralce, govornike, družabnike in šaljivce. Pa nimamo ničesar! Na nedavni razstavi slovenske knjige v Ljubljani so nekam s pomilovanjem zrlji na tri bore slovenske knjige s Koroškega — in več tudi res ni vidnega. Nenavadna je prirodna inteligenca našega malega naroda, talenti pa ostanejo zakopani.

Najprej je temu kriva naša šola. S svojo jezikovno in umsko drezuro ubija v našem človeku ustvarjajočega duha in niti najmanj ne ljubi mlade slovenske genialnosti. Ozračje je pri nas, da smeš misliti res samo na slovenske delavce, kmete in duhovnike. Vcepljeno je rodu, da sme samo garati in sicer preprosto, zelo preprosto garati. Ne verujemo še, da je bil celo slavni jugoslovanski kipar Meštrovič nekoč neznan pastirček, da se je veliki slovenski pisatelj Ivan Cankar rodil v skromni učiteljski družini in da je naš pesnik Oton Župančič bil doma v preprosti podeželski gostilni, pisatelj Finžgar pa je nekoč pasel krave. Saj je morda komaj desetina slovenskih kulturnih delavcev iz mestnega ozračja, kjer je nebroj knjig, knjižic, muzejev in odrov, zaprašenih in nezaprašenih. Seve, v boljše šole so sodobni veliki Slovenci pohajali in doma se niso znašli povsem na kulturni ledini.

Mi sami smo precej neokretni. Sodobna slovenska kultura je tudi za nas visoka šola slovenskega duha. Bogato slovensko literaturo imamo, Slovence z nanstvenike, pesnike in pisatelje, slikarje in kiparje, pevce in igralce. Kaj, če bi Ljubljano, naše kulturno osrčje, primaknili vendar nekoliko bližje k nam? Saj smo v času tiska, radia, železnice in pošte.

Tudi naš narod bo moral nekoč dajati odgovor na vprašanje, kam je zapravlil svoje talente, svojo prirodno inteligenco, svojega ustvarjajočega duha!

r.

**Inserirajte
v „Koroškem Slovencu!“**

Narodu več srčne kulture! Pod tem naslovom piše ljubljanski „Slovenec“, da je med nami še dokaj surovosti, katera se na zunaj izraža često

z grdimi kletvami. „Toliko se kulturno dela — in vendar je še dovolj surovosti! Ali ne vidimo tega madeža na našem narodnem telesu? Ne smemo gojiti samo umske, marveč veliko več srčne kulture! Na to naj mislijo in gledajo naša društva in naša cerkev. Začeti moramo smotern boj surovosti, narodu moramo dati več srčne kulture!“ — Velja i za premnoge naše pojave.

Prvi slovenski pesnik Valentin Vodnik se je rodil v zgornji Šiški pri Ljubljani. Že dalje časa se kulturna društva bavijo z mislijo, da odkupijo hišo ter jo preuredijo v Vodnikov muzej. Ob sodelovanju vse slovenske javnosti bo lepa zamisel nedvomno uresničena. Tako so slovenski šolski otroci s svojimi darovi pred letom pripomogli, da je bil rojstni dom Franceta Prešerna v Vrbi na Gorenjskem urejen kot Prešernov muzej.

Zanimive izkušnje slovenske tečajnice. Podjetna Katica iz spodnjega Roža je pred leti obiskovala slovenski gospodinjski tečaj. Usoda jo je potlej napotila v službo v Anglijo. V družini, kjer služi, je zaposlenih več deklet. Nekega dne odpove službo kuharica, ker se je nameravala poročiti. Gospa vpraša Katico, če bi hotela prevzeti za čas, da pride nova kuharica, kuhinjo. Dekle je pritrnilo, se vestno lotilo dela in si za pripomoček vzelo kuhinjske recepte iz tečaja. Okusna „košta“ je bila družini tako po okusu, da je bila nova kuharica očitno pohvaljena ter še naprošena, naj zaupa svojo kuhinjsko umetnost že najeti kuharici. Tudi sicer se Katica hvali, da je danes vesela lepega pouka, ki ga je uživala v tečaju. Posebno pa je vesela, da je ohranila svojo vernost in zavednost, v katerih najde v času težkih uric edino resnično uteho. Želimo ji še naprej vesele slovenske korajže, ki bodi dika slovenskih tečajnic in deklet vobče!

Za 5. t. m. napovedano zborovanje S. P. Z. na Pečnici je bilo na odlok okrožnega vodstva nar. soc. stranke v Beljaku preloženo na poznejši čas.

Bleiburg — Pliberk. Naše društvo priredi na pustno nedeljo ob 3. uri pop. pri Brezniku pustno prireditev s prizori in petjem.

Gospodarski vestnik

Povečajmo našo proizvodnjo!

To je trumf kmečkega gospodarstva od danes! V veliki naši državi bodo imeli kmetijski pridelki svoje gotove in dobre kupce. Obdelane zemlje je premalo in še ta se manjša ob nastajanju novih industrij, cest in drugih naprav. Pri tem pa raste število državljanov in se pojavlja težnja po boljši jedi in obleki. Vprašanje je, kje se da več pridelati.

Oglejmo si našo živinorejo! Mi nimamo dobrih molznic. Dočim da v rajhu krava na leto nad 3000 kg mleka, pade letna množina mleka pri nas pod 200 kg. Vzroki so v slabi plemenski vzreji in v malomarnem krmljenju. Država nam hoče pomagati z zakonom o živinskih pasmah, z nadzorstvom mlečne proizvodnje, s pocenitvijo krmil in umetnih gnojil. V našo državo uvažamo meso, ker je domačega premalo. Danes se pristojna organizacija na vso moč trudi, da dvigne pitanje in težo za prodaj namenjenih živali. Svetuje pa predvsem večje pridelovanje okopavin, ki bi dale izdatno pitalno krmo. Za podvig živinoreje velja načelo, da se morajo bolj pobrigati za živali, ki jih imamo in rajši njihove vrste razredčiti, nikar pa živine še dokupovati.

Letošnja poljska letina je bila dobra, a še zdavnaj ne zadostna. Pristojni krogi skušajo postopoma zboljšati žitne vrste, podpirajo pridelovanje ozim in ter svetujejo v vrstih krmskih žit predvsem zimski ječmen, v vrsti žit vobče pa pridelovanje koruze, v kolikor je potrebna v domačem gospodarstvu. Bolj kot pri živinoreji je skrb za izboljšanje letine prepuščena zasebni gospodarjevi podjetnosti.

Mnogi gospodarji se sprijaznujejo z umetnimi krmili, katerih nakup mora biti v načrtu moderne kmetije. Naša krma je po količini nezadostna in po kakovosti preslaba. Naglaša se v prvi vrsti beljakovinasta krmila, kakor so živinska moka, kostni zdrob, tropine in dr. Največ gospodarjev misli na gradnjo lastne ensilazne naprave, ki spada k vsaki kmetiji vsaj srednjega obsega.

Mimogrede naj še omenimo klic, naj posvečamo svojo skrb tudi vsem postranskim kmetijskim panogam: čebelarstvu, sadjarstvu, perutninarstvu, vrtnarstvu, ribarstvu i. dr. Kočno pravijo, da ima vsakršna domača obrt (izdelovanje košov, prta, panjev itd.) zlato podlago. Rabili bi samo še našega Vodnika, da bi nas pozval z ono: Slove n' c, tvoja zemlja je z drava!

Ostani na deželi! Država ima velik interes na tem, da števila kmetov ne samo ohrani, marveč ga tudi pomnoži. Posebno podpira osamosvojitve

kmetijskih delavcev. Glasom odloka poverjenika za gospodarsko štiriletko dobi kmetijski delavec ob svoji poroki darilo 1800 RM. Nadalje ima pravico na običajno poročno posojilo (Ehstandsdarlehen), katerega višina znaša povprečno 600 RM. Posojilo je brezobrestno in se po 10 letih črta, če zakonca dokažeta, da sta bila v tem času nepretrgoma zaposlena v kmetijstvu, gozdarstvu ali rokodelstvu. Če sta zakonca pred poroko 5 let nepretrgoma bila zaposlena v kmetijstvu, imata pravico na posojilo za nabavo gospodinjstvih in družinskih potrebščin. To posojilo znaša povprečno 800 RM, posebna doklada še nadaljnih 400 RM. Posebne novejšje odredbe predvidevajo možnost, da se kmečko dekle izobrazuje v mestu, vendar ne sme biti nad leto dni v zadnjem petletju izven doma. — Podrobnosti o državnih podporah za kmetijske delavce izve vsakdo pri krajevnem kmečkem vodji.

Složnost poveča proizvodnjo. Zdr. Zanimanje za združno nabavo kmetijskih strojev raste. Mičejo razmerno lepe ugodnosti nakupa in nedvomno tudi ugodne splošne prilike. Skupna nabava strojev in drugih mehaničnih primočkov se priporoča posebno v področju sadjarstva, izsuševanja, vrtnarstva in čebelarstva, t. j. v bolj stranskih gospodarskih panogah, kjer so prepričani vsled vrstnega reda in brezhlebnosti uporabe manj običajni. Ob krepki združni zavesti pa je skupna nabava mehaničnih pripomočkov možna tudi v poljedelstvu in živinoreji.

Še o davčnih izkaznicah. Dosedanji dohodninski, krizni, samski in mezni davek se bo odslej plačeval kot razširjeni mezni davek (Lohnsteuer). Način plačevanja je prav socialen: Za posle in služkinje, za vzdrževanje polnoletnih otrok in drugih družinskih članov, za plačevanje življenjskih zavarovanj in še nekatere druge slučaje so davkoplačevalcem dovoljeni odpisi od mesečnega zasluzka, iz katerih izhajajo tudi znižani mezni davek. Odpise izvede finančna oblast na podlagi posebne vloge in potrdil ter jih beleži v davčnih izkaznicah. V istih zabeleži urad tudi davka prosti zaslužek, ki ne sme presegati mečnih 84.50 RM, pri čemer je prehrana vračunana v vrednosti 30 RM. Od urada izpolnjene izkaznice izroči posel ali nastavljenec delodajalcu. Oženjeni posli in delavci morajo imeti za obdavčevanje mesečno vsaj 104, z enim otrokom 130, z dvema 156 RM zasluzka, sicer so davka prosti. A tudi oni morajo izročiti svoje davčne izkaznice svojim delodajalcem, sicer se jim vračuni od urada 52 RM k mesečnemu zaslužku, s čemer lahko izgubijo davčno prostost. Kdor je pri več delodajalcih zaposlen, mora imeti več davčnih izkaznic. Tudi žena, ki ima svoj zaslužek, mora imeti svojo izkaznico. — Postopek okoli izkaznic je nekoliko kompliciran, zato pa so ugodnosti pri malem zaslužku in velikih družinah velike. Podrobnosti meznega davka so razvidne iz besedila na davčnih izkaznicah.

Kedaj se smatra obdelana zemlja za stavbišče. Za ocenjevanje dedne zemlje so izšla nova navodila, ki pravijo: Obdelano zemljišče se smatra za stavbišče (Bauland), če ni samo možno, marveč tudi verjetno, da bo zemlja služila za stavbe v doglednem času. Pod „doglednim časom“ se razume normalno doba 6 let. Če lastnik zemljišča, ki mora biti kmet, nima namena, da zemljo uporabi kot stavbišče ali jo proda, se zemljišče oceni kot obdelana zemlja. Omenjene smernice so važne za predmetne kmetije.

Zakaj se bojimo svinčnika in gospodarskih zapiskov? K urejeni kmetiji spada načrt, po katerem naj se dela skozi leto dni. Nikdar danes na slepo gnojiti, saditi in sejati! Za vsak poljski sadež so posebne postave, med katerimi je najvažnejša postava njihovega menjavanja. Vsaka rastlina pozna svoj čas in svoj način gnojenja, obdelave in žetve. V kolikor dovoljujejo zemlja, vreme in druge nespremenljive gospodarske postavke, se je treba ozirati tudi na ceno in čim zgodnejšo letino. Osnove gospodarskega načrta ostanejo skozi desetletja, male spremembe pa zahteva vsako leto. Tako štedimo s časom, delom in denarjem.

Uspeh v svinjereji zavisi od časa, v katerem zamoremo živali spitati oz. vzrediti. Čim krajša je doba od gnezda do prodaje, tem lepši je uspeh. Svinja rabi za prehrano predvsem beljakovino. Zato spretni svinjereji urejujejo danes celo že trajne svinjske pašnike, ki dajejo živalim čim več mlade, sveže krme. Tudi travnike krmijo z dušikom, fosforjevo kislino, apnom in kalijem, da je pašo vedno dovolj.

Pozor pred slinavko! Že je okužen šmohorski okraj vsaj v enem hlevu in tudi v spodnjem Rožu se je pojavila živinska kuga. Ali se bo nevarna bolezen dala omejiti? V precejšnji meri zavisi to od previdnosti podeželja. Nič ni lažjega na svetu, kakor prenašati bolezenske klice. V nekem tirolskem kraju so se pojavili bogveodkod cigani, nihče si ni delal zbog tega preglavic, koj po njihove

vem odhodu pa se je bolezen pojavila. Posebna previdnost je potrebna pri novih poslih. V splošnem pa se priporoča v času živinske kuge podvojena snažnost.

Zakaj ne? V rajhu se je mlečno nadzorstvo izkazalo kot prav uspešno. Po nasvetih in namigih strokovnjakov raste dnevna množina mleka. V rajhu pa so uvedli tudi že svetovalce za perutnino, ki vodijo v svojih seznamih več milijonov kokoši. V sledečih letih bo število nadzorovanih kokoši narastlo na 10 milijonov. In uspeh? Povprečno leže kokoš letno 90 jajec. Ob dobri skrbi pa se letno število jajec ene kokoši lahko dvigne na 175 komadov. Zato pa je treba seve strokovnjaških nasvetov.

Cene za krompir. Za neposredno prodajo krompirja iz rok producentov v roke konzumentov so veljavne v februarju sledeče cene: 2.90 RM za belo, rdečo ali modro vrsto (100 kg), 3.20 za rumeni krompir, 4.20 za Juliperle in Kipfler 5.20. V krajevnem tržnem prometu se prodaja beli, rdeči in modri krompir po 8 pf kilogram, rumeni 9, Juliperle 10, Kipfler 12.

Listnica uredništva. Našim dopisnikom. Večina dopisov minulega tedna je vsled tehničnih težkoč izostala. Izidejo v naslednji številki. — **G. K. R.** Tvoje zanimanje za naš tisk je hvalevredno in naj bi ostalo tudi v bodoče nezmajšano. A ne ostani samo pri besedah! — **G. J. W.** Iz gotovih razlogov Tvoje poročilo izostane, veseli nas pa Tvoja korajža. — **G. H. M.** Pričakujemo prvo razpravo. Mirne poravnave smo s Teboj vred veseli. — **G. J. K.** Obvestili so nas, da je bil razpust Vašega društva pomotoma odrejen, naš priziv proti razpustu pa še ni rešen. — **G. F. M.** Termin ste zamudili. Ugodnosti izven razdolžitvene akcije izhajajo iz odredbe o ureditvi starih hipotek, ki jo priobčimo prihodnjic. — **G. M. J.** Zaenkrat to: Posojila za nakup ovac v Südmarki še niso razpisana. Nam bomo pravočasno sporočili po listu.

Hranilnica in posojilnica v Borovljah registrovana zadruga z neomejeno zavezo.

Vabilo

na

31. redni letni občni zbor

ki se vrši v nedeljo, dne 5. marca 1939 ob pol 3. uri popoldne v posojilničnih prostorih pri Bundru v Borovljah s sledečim dnevnim redom:

1. Čitanje in odobritev zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Poročilo načelstva in nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za l. 1938.
4. Sprememba pravil: § 6 zvišanje deležev od S 1.— na RM 1.—.
5. Otvoritev bilance v rajhsmarkah.
6. Nadomestilna volitev v nadzorstvo.
7. Slučajnosti.

Vse zadružnike prijazno vabi

načelstvo.

Zahvala

Ob bridki izgubi, ki nas je doletela vsled smrti našega ljubljenega očeta, gospoda

Kovačič Janeza,

p. d. Andreja,

se tem potom zahvaljujemo vsem, ki so ga dne 8. t. m. v tako izredno velikem številu spremili na njegovi zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo domačemu č. župniku Petriču, kakor č. župniku Maierhoferju za kondukt od doma in za besede priznanja in tolažbe ob grobu. Hvala tudi polnoštevilno zbranemu šentiljskemu pevskemu zboru pod vodstvom P. Kernjaka za ganljivo petje na domu, v cerkvi in ob grobu. Istotako hvala vsem, ki so nam v teh dneh stali ob strani, posebno sosedom.

Obenem prosimo vse, ki ste ga poznali, da bi ga ohranili z nami vred v blagem spominu.

Podjerberg, v februarju 1939.

2

Zalujoči zaostali Andrejevi.

Urednik: Dkfm Vinko Zwitter, Klagenfurt, Achatzergasse 7. Upravnik: Rado Wutej, Klagenfurt, Schüttgasse 9. Založnik: Politično in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem. Ljudska tiskarna Ant. Machát & Co., Wien, V., Margaretenplatz 7